

Justitiedepartementet

Enheten för domstols- och åklagarfrågor

Yttrande över Domstolsverkets promemoria Adjungerade råd - en ökad flexibilitet och bättre förutsättningar för domarmeritering (DOV 2024/1033)

Ert Dnr JU 2024/01803

Som anges i promemorian infördes anställningsformen adjungerat råd för att bredda och öka rekryteringsunderlaget till ordinarie domaranställningar. Tanken var att erbjuda en möjlighet för erfarna och kvalificerade jurister, som inte gått domarbanan, att meritera sig för domaranställning.

För att få fler personer att söka domaranställning finns flera vägar att gå, att öka antalet fiskaler som anställs på domarbanan, att se över arbetsförhållandena och löner så att tjänstlediga assessorer söker sig tillbaka till domstol m.m. Om syftet också, som här, är att bredda rekryteringsbasen måste dock beaktas att domaryrket innehåller flera moment som även för en erfaren och kvalificerad jurist tar tid att lära sig. Domarnämnden har också i flera ärenden ansett att en sökande som haft anställning som adjungerat råd inte haft tillräckliga erfarenheter och kvalifikationer för att kunna komma i fråga för anställning som ordinarie domare.

Det måste understrykas att en adjunktion i underrätt under sex månader, med introduktion och oftast med semester under denna tid, i praktiken rör sig om ca fem månaders arbete. För den jurist som aldrig tidigare sysslat med brottmål kan man under den tiden – med de krav som naturligtvis måste finnas på att arbetsuppgifterna ska anpassas till det adjungerade rådets begränsade erfarenhet i nu aktuellt avseende – inte hinna hantera mer än brottmål av relativt enkel beskaffenhet. På motsvarande sätt tar det tid för den som aldrig sysslat med dispositiva tvistemål eller familjemål att få sådan erfarenhet av målhanteringen att man kan hantera mer omfattande mål. Det adjungerade rådet hinner inte heller följa ett tvistemål genom hela processen, dvs. från anhängiggörande till ett slutligt avgörande. Det underlag tingsrätten då har att bedöma är i de allra flesta fall inte tillräckligt för att kunna uttala sig om sökandens lämplighet för en ordinarie domaranställning. Med hänsyn till detta är det nödvändigt att, som föreslagits, kunna utöka adjunktionen ytterligare, om syftet ska vara att man därefter direkt ska kunna komma i fråga för en ordinarie tjänst. Enligt tingsrättens mening borde det dock vara en huvudregel att adjunktionen skulle pågå ett och ett halvt år, varav ett år i underrätt, och bara om särskilda skäl fanns, som att det aktuella rådet redan tidigare hade omfattande erfarenhet av arbetsområdet, skulle tiden kunna bestämmas till ett år.

Tingsrättens egen erfarenhet av adjungerade råd är nämligen att de i viss mån vad gäller måltilldelning och arbetskapacitet kan jämföras med en tingsfiskal som fullgör sitt första år på tingsrätten.

I promemorian anges att 42 procent av de som fullgjort adjunktionen (16 av 38) har erhållit en anställning som ordinarie domare inom förhållandevis kort tid och att detta talar för att systemet med adjungerade råd är framgångsrikt. Tingsrätten saknar dock underlag angående om det varit flera sökande till dessa anställningar för att se vilken konkurrens dessa adjungerade råd har varit föremål för. Detta påverkar ju naturligtvis vilka sökande vi får till en domaranställning.

Med dessa anmärkningar har tingsrätten inget att invända mot förslaget som sådant.

Lennart Johansson

Margareta Hansson

I handläggningen har lagmannen Lennart Johansson och chefsrådmannen Margareta Hansson deltagit